

Durmuş Hocaoğlu

Mülk'ün Tapusunun Mâliklerinin Direnme Hakkı ve Görevi: II

Yeniçağ, "Analiz"., 27 Ocak 2006, Cuma., s.08
"Analiz" Sıra No: 348; 2006-010; Ocak-10

YENİCAĞ

Mülk'ün temellerinden olan Adâlet, Hürriyet ve Mülkiyet içerisinde, Mülkiyet'in yerine göre, ehemmiyeti birinci plana çıkmakta ve hattâ Mülk'ün kendisi olmaktadır. Bunun sebebi, benim burada kastetmiş olduğum anlamıyla Mülkiyet'in, alelumum bilinen ve hassaten liberal siyâset filozoflarının kastettiğinden ve üzerinde vurgu ile durduklarından daha farklı ve daha şumûllü bir mânâ taşıyor olmasındandır. Meselâ, Liberalizm'in başat temsilcilerinden Locke'un (1632-1704), bir yönetimin, ancak yönetilenlerin rızâsına dayandığı müddetçe meşrû olabileceğini, bu rızâ mutâbakatın ilgası durumunda yönetilenlerin direnme haklarının doğduğunu söylerken ileri sürdüğü gerekçelerden birisi de, "mülkiyet" ve "mülkiyet hakkı"dır; fakat, "Hükûmet Üzerine İki İnceleme"nin (Two Treatises of Government), "Mülkiyete Dâir" (Of Property) bölümünde husûsen ele almış olduğu bu kavram ile[1] O, Haldun'cu anlamından farklı olarak, kişilerin dünya malları üzerindeki sâhipliğini kastetmektedir. Vâkıa, Locke, bununla, bir yorumcunun da belirtmiş olduğu gibi "*mülkiyeti bir kimsenin sadece kendi vücudunun ve emeğinin bir damgasını koyduğu benliğinin bir uzantısı olarak değil, bir kimseye, cemiyetin söz hakkını veren bir varlık, bir yer olarak da görüyordu*"[2]; ancak, bu yine de, benim referans olarak aldığım Haldun'cu Mülkiyet kavramı ile ciddî bir farklılık içerisinde. Locke'cu Mülkiyet, her ne şekilde ele alınırsa alınsın, esas olarak, "mal-mülk" şeklinde daha anlaşılabilir hâle getirebileceğimiz, insanların nesnelere üzerindeki sâhipliğidir ve mülkiyet hakkı da bu sâhiplikle ilgili bir haktır; tabiatıyla, bu, ehemmiyetsiz veya küçümsenebilecek bir şey olmadığı gibi, elbette bu kontekstte, sâdece Liberalizm ile mukayyet olmayıp, meselâ İslâm'da da, mü'minleri Allah'tan uzaklaştırmaya vesîle olmadığı müddetçe, "makbûl ve memduh" addedilmiştir ve gerçekten de, titizlikle korunması gerekir. Ne var ki, İbn Haldûn'un kullandığı mânâda Mülk[3], esas olarak "iktidar" mânâsında olup, devletin hem kendisini ve hem de o devlet üzerindeki sâhipliği ifade etmektedir. Bu kontekstte Devlet, bir "mülk"tür, ama bir "mal" değildir; farkı bu şekilde hulâsa edebiliriz.

Şu hâlde, Liberalizm'in, Locke'un görüşleri çerçevesinde müşahhaslaşan mülkiyet ve mülkiyet hakkı problemi ile, benim, Haldûn'un görüşleri çerçevesinde müşahhaslaştırmaya çalıştığım mülkiyet ve mülkiyet hakkı problemi aynı kategoriye dâhil edilemez; vâkıa her ikisi de, gasp ve/veya ilga edilmeleri durumunda direnme hakkı vermektedir; ama fark çok derindir. Benim asıl olarak üzerinde durduğum, liberalizmin — en azından bu kontekstte — ele almadığı bir konudur: Devlet'in elden çıkması.

İmdi, Mülk, devletin hem kendisini ve hem de o devlet üzerindeki sâhipliği ifade ettiğine binâen, Mülk'ün elden çıkması, Devlet'in elden çıkması demektir ve buna göre de problem, Liberalizm'deki darlığın ötesinde çok şumûllü bir mânâ ve ehemmiyet kazanarak şu noktaya gelir: Devlet'in elden çıkmasına rızâ gösterilebilir mi; velev ki, elden çıkmış bir devlette şahsi mülklerimiz, yâni "mal-mülk" korunsaydı?

Bu nokta, şahsi mülkiyetin, “mal-mülk”ün ehemmiyetinin ikincileştiği ve hattâ silindiği ve Devlet’in Devlet olarak değerinin herşeyin üzerine çıktığı ve aynı zamanda O’nun, ehemmiyetler hiyerarşisinde, yerine göre, Vatan’dan bile daha önce gelebildiği noktadır da.

Devlet ve Devlet üzerindeki sâhiplik, niçin bu derece önemli olabilir?

Burası, bu yazının sınırlarını aşmaktadır; ancak, önce sâf felsefi olarak şunu söylemekle yetineceğim: Mengüşoğlu’nun da büyük bir isâbetle belirtmiş olduğu gibi[4], Devlet, cemiyet hayâtının ve “dil, din, kültür ve medeniyet” gibi tüm “insanlık başarıları”nın temel şartıdır. Devletimize sâhip olmak, ikinci olarak, yine birincisiyle bağlantılı olmak üzere, bütün millî hayâtımızın muhâfazası ve terakkî ve tekâmülü için şart olduğu gibi, tarihimize ve bize hür ve müstakil bir devlet ve vatan emânet eden ecdâdımıza, atalarımıza olduğu kadar, istikbâlimize, kendilerine hür ve müstakil bir devlet ve vatan teslim etmekle mükellef ve mecbûr olduğumuz ahfâdımıza, çocuklarımıza ve torunlarımıza karşı sadâkat ve nâmus borcumuz olduğu için tartışılması bile câiz olmaz ve uğruna her türlü fedâkârlığın yapılması önce insânî ve sonra da millî bir vazîfe olacak kadar birinci dereceden ehemmiyet taşımaktadır.

Tabiatıyla, Mülk bu kadar büyük ehemmiyetli olduğu için, Mülk’ün sâhiplerinin, O’nu ellerinden kim almaya kastetmiş veya edecek olursa olsun, mülklerine sâhip çıkmak husûsunda direnmeleri, başkaldırmaları, hem devredilemez hakları olmaktadır ve hem de kaçınılamaz vazîfeleri.

Buna binâen îkaz etmeyi, hem hakkım, hem de vazîfem addediyorum: Türkiye Devleti, O’na vatandaşlık yoluyla bağlı olan herkesindir ve bu bakımdan her vatandaş eşittir ve fakat O’nun tapusunun mülkiyeti Türkler’e âittir; ancak şimdi Türkler, bu “Mülk” üzerinde, git-gide, sâdece isim sâhibi olmanın ötesinde bir haklarının kalamayacağı, tapularını devredecekleri bir süreci yaşamaktadırlar ve tabiatıyla ve bittabiî, isim haklarının da ellerinden alınacağı nihâî safhayı yaşamak ve tarihin ve istikbâlin lânetine muhâtab olmak istemiyorlarsa, direnmek haklarını kullanmak ve vâzifelerini bihakkın îfâ etmek mecbûriyetindedirler.

[1] John Locke., *The Works., Volume 4., Economic Writings and Two Treatises of Government.*, 12th Ed., London, Rivington., 1824., Book II., Chp. V., p.352; [2] Richard Peters., “John Locke”., Maurice Cranston (Ed.), *Batı Düşüncesinde Siyaset Felsefeleri.*, Çev.: Nejat Muallimoğlu., M. Ü. İlahiyat Fakültesi Yay., İst., 1993, içinde, s.72; [3] Bkz., meselâ: *Mukaddime: I.III: “Geniş Hanedanlıklar, Mülk, Hilafet....”*]; [4] Takiyettin Mengüşoğlu., *İnsan Felsefesi.*, Remzi Kitabevi Yay., İst., 1988., Bölüm: XV: “Devlet Kuran Bir Varlık Olarak İnsan”

